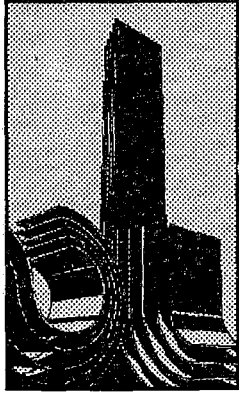

V. ÉVFOLYAM
4. SZÁM
1996.
ÁPRILIS

VÍZPART

AZ ALSÓ-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

Nyílt levél

az ATIVIZIG
minden munkatársának

Lesz-e aszály az idén?

Az 1995 októberétől 1996 áprilisáig kialakult vízhozartási helyzetet az elmúlt 15 év hasonló időszakával összevetve – az Ativizig területére érvényesen – azt mondhatjuk, hogy a mostani helyzet leginkább az 1985-86 évihez és az 1993-94 évihez hasonló. 1986 mérsékelt aszályos év lett, 1994 viszont erősen aszályos. A mostaninál egyedül az 1988-89-es azonos időszak volt nedvesebb, míg az összes többi szárazabb.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság számára 1996. április 5-én készített, majd április 23-án kiegészített aszályelőrejelzésben, mely az általunk bevezetett aszályosság index (PAI) meghatározásán alapszik, három változatot vizsgáltunk. (A számításokat Boga Tamás László és Lábdy Jenő végezte.) Az eredmények röviden a következők:

1. Ha az előttnk álló május–augusztusi időszak átlagos időjárású lesz, akkor országos aszály nem alakul ki, viszont a Duna-Tisza köze é-

Télen még a belvízképződés esélyeit latolgattuk, most viszont az a kérdés, hogy lesz-e aszály az idén? A kérdés jogos, mert – bár csapadékos, havas telünk volt – a téli félév csapadékösszege országos viszonylatban alig haladta meg a sokévi átlagot, április pedig csak a Dunántúlon hozott kiadós esőket. A talajvíz szintje a tavaly ilyenkor állapothoz képest Alföld-szerte 0,5–1 méterrel magasabban van, de a sokévi átlagnál – a mélyfekvésű területek kivételével – még mindig alacsonyabb.

szaki felén és Szeged környékén mérsékelt aszály lesz. (A PAI-érték kevéssel meghaladja az aszály küszöbértékét jelentő 6,0-t.)

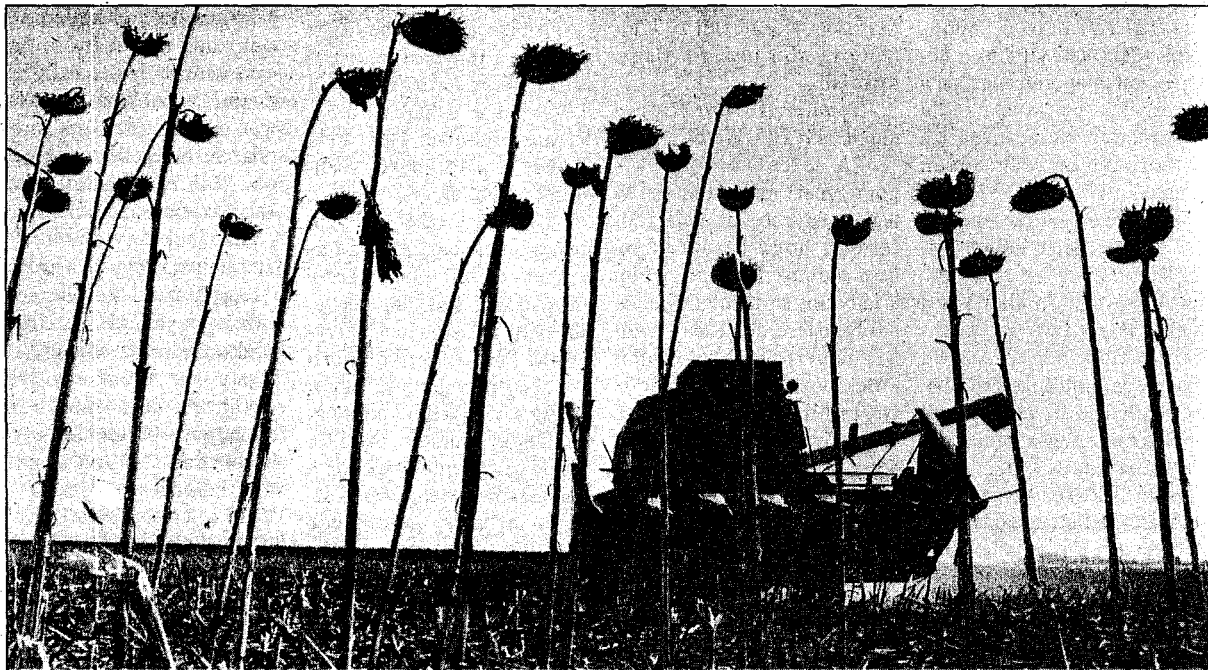
2. Amennyiben a május–augusztusi időszak súlyozott csapadékösszegét tíz százalékos előfordulási való-

színűségűnek tételezzük föl, akkor az Alföldön általában 8,1–10,0 közötti PAI-értéket kapunk, ami közepes erősségű aszálynak felel meg. A Dunántúlon és az Alföld peremterületein ebben az esetben mérsékelt aszály alakulna ki.

3. Ha 4 százalékos valószínűségű, azaz 25 évenként előforduló csapadékösszeggel számolunk, akkor az Alföld jelentős részén a PAI 10,0-nál nagyobb lesz, ami súlyos aszályt jelent.

Az aszály mértékét az október–áprilisi időszak körülbelül 20 százalékban befolyásolja, tehát lényegében a május–augusztusi időszak dönti el. Különösen sorsdöntő a nyár derekának időjárása. Az öntözési időnyire felkészülés szempontjából – az eddigi tapasztalatok szerint – a 10 százalékos valószínűségű csapadékkal számoló aszályelőrejelzési változat figyelembe vétele ajánlható. Tájékoztatásul: az Országos Meteorológiai Szolgálat április 25-én kiadott hosszútávú meteorológiai előrejelzése szerint május és június a szokásosnál szárazabb, július és augusztus viszont csapadékosabb lesz, a havi középhőmérsékletek pedig elmaradnak a sokévi átlagtól.

Dr. Pálfi Imre

Több évtizede alakult ki az a hagyományosan jó munkakapcsolat az Alsó-Tisza vidéki és az Alsó-Duna völgyi Vízügyi Igazgatóságok szakemberei között, melynek egyik igen fontos szakterülete az árvízvédekezési munkákban kölcsönös részvétel.

A nagy árvizek a Duna és a Tisza völgyében a tapasztalatok szerint nem esnek egybe, így a védekezésben közreműködésnek a lehetőségei a két igazgatóság között adóttak. A kölcsönösen igénybevehető létszámot – az irányító műszakiakat, a gát- és csatornaőröket – évenként egyeztetjük, aktualizáljuk és a védelmi szervezeti beosztásba beépítjük. Szomorúan tapasztaljuk, hogy a védekezésre beosztottak mind kevesebben lesznek, így külső segítség igénybevétele nélkül eredményesen védekezni már egyik igazgatóság sem képes.

A hatékony segítségnyújtáshoz a védelmi szakaszok és a helyi körülmények ismerete nagyon fontos, ezért örömmel vettük dr. Kováts Gábor igazgató úr kétnapos bejárásra invitáló meghívását.

„Ígérjük, nem tévedünk el!...”

Mi, bajaiak Ziegler István igazgató vezetésével, főmérnökkel, szakaszmérnökkel, szakaszvédelem-vezetővel, szakágazati és műszaki beosztású, fiatal munkatársakkal vettünk részt az április 18–19-én megtartott bejáráson.

Vendéglátóink nagyon alapos szakmai programot állítottak össze. Bejártunk több

tiszai és Maros-menti védvonalat, megtekintettünk örtelepeket, szakaszvédelmi központokat, szivattyútelepeket, műtárgyakat. Lehetőségünk volt az árvízvédekezés, a védelmi létesítmények és a szakágazati ü-

gyek szinte minden kérdéséről beszélgetni, véleményt cserélni.

A hosszú tél ellenére meglepően jól karbantartott állapotban lévő töltéskoronákat és kiváló minőségű gyeptakaróval borított töltésrészeket figyelhetünk meg. A bejárás során megpróbáltuk felderíteni, hogy szegedi kollégáink a központi költségvetés

közismerten szűkös keretéből hogyan tudtak, tudnak ilyen színvonalas állapotot tartani.

Köszönjük a meghívást, a kitüntető tőrödést. Sokat láttunk, bizonyos helyismertetre is szert tettünk és reméljük, ha arra sor kerül, nem tévedünk majd el. A bajaiak nevében mondhatom, hogy rengeteget tanultunk is. Szeretnénk majd a közeljövőben a dunai védőtölteseket, elsősorban a leginkább veszélyeztetett Baja–margittaszigeti védvonalat szegedi kollégáinkkal közösen bejárni. S noha a mostani, közös bejárás időpontját különféle akadályok miatt többször is módosítottuk, ígérjük, éles helyzetben a jelzést követően órákon belül itt leszünk!

Baja, 1996. április 26.

Szabó Lajos

Vendégváró gátörtanya a Maros partján

Egy gyönyörű péntek reggelen váratlanul toppanunk be a Szegedtől néhány kilométerre lévő Deszk-Fehértói gátörházba. A házigazda, Vincze Ferenc épp a csinos porta végében a lovaival van elfoglalva, a két pulikölyök veszett ugatására Veronka, a felesége siet elénk. Az udvaron három szőfogadóbb házőrző is akad, akik a háziasszony szavára rögtön elhallgatnak, és egy kacér páva is bátran elénk libben. Amíg a gátör elkerül, az egyik istállóban a hathetes kiscsikót simogatjuk meg.

– Paradicsomi hely ez annak, aki szereti a természetet, a vizet, az állatokat és a madarak hangját – mondja üdvözlésképpen a 44 esztendőes gátör, Vincze Ferenc. Nem kell belőle harapófogóval kihúzni a szót, letelepszünk a nádfedeles, saját készítésű terasz alá, és örömmel mesél mindenről, amire csak kíváncsiak vagyunk. – Eredeti szakmám asztalos. Korábban érvés is voltam a tápéi kompnál, illetve nem is révéznek, hanem hídörnek neveztek akkoriban bennünket. Csodálatos dolog volt a vízzen lenni. Épp Bakson lakunk, amikor a vízűgyes sógorom hívott a vállalatához. Engedtem a csábításnak, két évig nehézgépkezelőként kotróztam, amihez soha nem érttem, de gyorsan megtanultam. Az egyik munkaterületen találkoztam egy idős csatornaőrrel, Pintér Pista bácsival, aki javasolta, hogy váltsak szakmát. Először öt évig csatornaőrként dolgoztam Csengelén, majd két évre Jászszentlászlóra kerültem. Akkoriban volt arról szó, hogy megszüntetnek jó néhány őrházat, de a jászszentlászlói egyben védelmi központ is volt, így nem fejegette ez a veszély. Két év munka után ajánlotta fel a szegedi szakaszmérnökség vezetője, hogy vállaljuk el ezt a gátörházat. A családdal kijártuk a ranglétrát. Gátörnek ugyanis egyből nem nagyon vettek fel senkit. Előbb próbára tették, kirakták valahová szivattyúgépész mellé, vagy szegédgátörnek, csatornaőrnek, s csak évek elteltével lehetett a jelöltből igazi gátör.

– Milyen ember kell ehhez a szakmához?

– Rendkívül fontos a józan élet, a megfontoltság és a felelősség. A gátöröknek ugyanis nagyon felelősségteljes munkájuk van. Idén januárban egészen komoly helyzet alakult ki a gátak mentén, elsőfokú védelmi készültséget rendeltek el a Maroson. Nálam 601 centiméteren tetőzött a folyó! A víz itt volt a töltés lábánál, a másik parton pedig hatalmas területet öntött el, amelynek egy része mai napig is víz alatt áll. Fontos feladatunk ilyenkor a csatornákon keresztül a vizek elvezetése. Emberpróbáló munka ez, sajnos, akadnak olyanok is közöttünk, akik szerintem nem alkalmasak rá. A gátörnek manapság jó szervezőképességének és kapcsolatteremtő képességének kell lennie ahhoz, hogy boldogulni tudjon. Régen talán egyszerűbb volt: bement a térszobba, kért valamit, és megkapta. Ma már más világ van, minden magánkézen van, és egy másik nem szívesen jön el segíteni.

– Milyen állapotban vannak erre felé a gátak?

– Volna mit igazítani a védműveken, mert évek óta nem fordítottak szinte semmit a fenntartásukra. Amit magunk bírunk, azt elvégezzük; nagyon ritka, hogy a vízügy be tud segíteni. Mostoha helyzetben vannak a vízügyi vállalatok, mert kevés pénzt kaptak az elmúlt években. Ahogy a régi öregjeink mondták: addig nincs baj, míg nincs baj, de amikor baj van, akkor van baj. Ez a mondás nagyon igaz a gátakon. Az utóbbi nyolc- kilenc évben nem volt igazán nagy víz ezen a területen, de ha lenne, nagy baj is lehetne. Sokan azt mondják, nincs is erre a szakmára szükség. Ez nem igaz, erre mindig szükség lesz! Elég csak ennek az évről a kezdetére gondolni... Mindig készen kell állnunk egy esetleges katasztrófa-helyzet elhárítására. Tavaly év végén a Körös rendkívül magas vízállása miatt Gyulára vezényeltek bennünket, szinte az egész magyar vízügy ott védekezett. Látni kellett volna, az ottani arcát...

Hosszú évek teltek el vész helyzet nélkül, az emberek elszoktak az árvízveszélytől. Az egyik nap 24 óra alatt 2 métert emelkedett a vízszint, a lakosság borzasztóan meg volt rémülve.

– A család hogyan segít a munkában?

– A feleségem fél állásban itt dolgozik telefonkezelőként, a két nagyobbik lányunk már férjhezment, amikor még Csengelén dolgoztunk. A legkisebb lányunk él már csak velünk. A szemlékre való felkészülést nem lehet megoldani a család aktív közreműködése nélkül. Ezt a munkát csak olyan feleséggel lehet csinálni, aki igazi társa az embernek. Amikor más területre kell mennem, akkor neki kell átvennie a teendőimet. Mostanában, hogy a létszám a vízűgynél is nagyon lecsökkent, egyre gyakrabban visznek el bennünket olyan munkára, amit korábban egy kubi-kosbrigád is meg tudott oldani. Manapság ezt úgy oldják meg, hogy összevonnak a védvonalakról bennünket, és a mi kötelességünk ezeket a munkákat is elvégezni.

– Mekkora terület a gátörjárást?

– Közel hat kilométer hosszú. Két-három naponként végig kell járnom a bejárásokat, naponta mérjük a csapadékot, biztosítani kell a folyamatos vízlecsorgást a csatornáknak. Van bőven munka.

– Takaros ez a gátörporta!

– Annak idején kellett volna látnia, ahogyan az elődeim itthagyták. Amikor kijöttünk Császár Imrével, a szakaszmérnök helyettesével, aki megmutatta az őrjárást, és megláttam az elhanyagolt épületeket, meg a gazos udvart, majdnem sírógörcsöt kaptam. Először az épületek tetőzetét kellett megjavítani, kerítést csinálni, rendbe tenni az egész gazos, elvadult területet. Kétévi intenzív munkánkba került, hogy elérjük a mostani állapotot. Szeretnénk minél csinosabbá tenni, de nem akarjuk agyoncicomázni. Nem szeretnénk, ha elveszítene a gátörház jellegét. Minden ideiglenes építményt magam készíték fából és nádból. Most nagy

hasznát veszem az asztalos szakmámnak.

– Ezzel a sok lóval mit csinálnak?

– Jászszentlászlóról két lóval jöttünk át, szerettünk volna bekapcsolódni a tanyaturizmusba, de kevés lett volna hozzá az a két ló. A kollégák is segítettek, volt, akitől három lovat is vettem baráti áron. Most tizennégyenél tartunk, persze olyan is akad, amelyik nem a mienk, hanem az egyik kollégáé. Cserébe azért, hogy gondját viseljük a kedvencének, besegít a lovagoltatásba és az egész tanyaturizmus felfuttatásába.

– Van ez iránt érdeklődés?

– Az igazgató úr engedélyvel tavaly júniustól mellékfoglalkozású vállalkozóként vágtam bele a tanyaturizmus fejlesztésébe. Ideiglenes építményeket állítottunk fel: egy nádtetős teraszt, ami alatt ebédelni lehet; gazdasági melléképületeket, két bográcscsészőhelyet. Óriási igény lenne rá, ha több pénzünk lenne különböző beruházásokra. Csodálatos helyen vagyunk, néhány méterre folyik a Maros, jó a levegő, csönd van. Szeretnénk egy minikikötőt létesíteni, hogy akár kisebb jachtokkal is fel lehessen jönni a Maroson. Körülbelül 10 kilométerre van innen a tiszai torkolat.

– Nem érzik kicsit elvágva magukat a külvilágtól?

– A télen volt egy kis gond, mert az utóbbi tíz év legkeményebb tele volt. Előfordult, hogy három napig nem tudtuk kimenni, addig a lányunk se ment iskolába. Szerencsére a faluban vannak ismerőseink, akik utat törtek hozzánk. Csengelén is előfordult hasonló helyzet. Ott annyival volt könnyebb, hogy homok volt, és nem alakult ki olyan sártenger, mint ami itt szokott. Itt bizony naponta ellenőriznünk kell a lovak lábait, mert beleragad a sár.

– Honnét jönnek a „tanyaturisták”?

– Már németországi vendégeink is voltak, Jugoszláviából és Romániából is sokan jöttek. Persze a legtöbben itthonról. Húsz vendéget kényelmesen el tudunk szállásolni. Mindkét épületben

hideg-meleg vizes zuhanyzó van. Igaz, egyelőre vaságyakon kénytelenek aludni a vendégek, de úgy vettem észre, csöppet se bántják. E-gyetemisták három-négy napra szoktak jönni lovagolni tanulni. Az idei nyárra már elég sokan foglaltak szállást, szinte minden hétre akad néhány jelentkező. A nyáron lovastábor is szeretnénk indítani, már vannak tanárok, üzletemberek, akik segítenének ebben. Remélem sikerülni fog. Van lengőteknénk, pingpongasztalunk, alkalmas a terület a focizásra, a Marosban lehet horgászni, szóval a lovagláson kívül is akad bőven szórakozási lehetőség. Öröm látni, amikor a fiatalok olyan barátságba kerülnek a lovakkal, hogy megismerik őket, és eléjük szaladnak, amikor kijönnek. Tavaly újságírók is jártak nálunk, ők nevezték el a gátörházat Vincze-tanyának. Szeretnék volna, ha Deszk-Fehértói gátörházként is jobban ismerik, de talán a cikk hatására Vincze-tanya néven került be a köztudatba, ezért ma már a tanyaturizmust is ezen a néven hirdetjük.

Miközben a háziasszony, Veronka üdítővel kínál bennünket, a gátörfeleség teendőiről faggatjuk.

– Ugyanúgy részt kell vennem a munkában, mint a férjemnek, hiszen a tanya körül annyi dolog van, amit egyedül nem nagyon lehet elvégezni. Persze amikor Ferit elvezénylik valahová, akkor mégiscsak egyedül kell megcsinálnom mindent. Amikor vendégek jönnek, akkor a gazdasági teendőket is el látom. Étkezést nem tudunk biztosítani, mert nincs külön főzőhelyiség erre a célra. Ha osztálykirándulásra jönnek ide gyerekek, akkor a faluból hozzuk az ebédet. Ha csak egy napra jönnek, akkor bográcscsésző vagy marhát tudunk főzni. Korábban adminisztrátorként dolgoztam. Amikor eljöttem, azt mondták a kollégáim, egy gátör feleségként el fogok veszni.

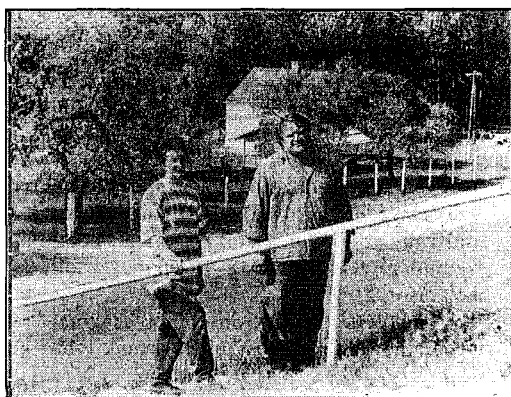
Nem érzem magam elvevettnek, mert ennyi emberrel soha nem találkoztam, mint az elmúlt egy évben. Néha fásasztó a vendéglátás, de sok örömet és mindig új erőt ad, amikor jönnek a visszajelzések, üdvözlőlápok, és köszönik az itt eltöltött napokat. Sok munkát adnak az állatok is. Sokáig félttem a lovaktól, de végül megszerettem őket. A lovak mellett van harminc birkánk, egy fejőstehenünk, négy borjú és néhány hizónk. Nagyon hosszú volt a tél, ezért le kellett csökkentenünk az állatállományt.

– Szépen rendbetették ezt a portát, ideszoktatják a vendégeket, de ez egy szolgálati hely, amit egyszer el kell hagyniuk. Gondolkodtak ezen? – kérdelem újra a házigazdát.

– Szeretnénk innen nyugdíjba menni. Fájó szívvel fogjuk itthagyni ezt a gátörházat. Mindig volt egy házunk, ahová vissza tudunk volna vonulni, de amikor ideköltöztünk, el kellett adnunk, mert nem tudtuk volna fenntartani. Most minden pénzünk a lovakban van. Nagyon vigyázunk rájuk, még sohasem betegedett meg egy sem. Van egy lovunk, amit csak tartásra hoztak hozzám. A gazdának úgy ajánlották ezt a helyet, hogy nyugodtan itthagyják a kedvencét, mert itt ugyanúgy szeretik a lovakat, mint az embereket. Tavaly volt nálunk egy gyerek-tábor, ami majdnem rosszul sikerült amiatt, hogy a szervezést végző alapítvány magukra hagyta őket. Végül a feleségemmel viseltük gondjukat. Olyan jó kapcsolat alakult ki közöttünk, hogy sűrűn, zokogtak, nem akartak hazamenni, amikor eljött az ideje. Mindketten imádjuk a gyerekeket, de sohasem gondoltuk, hogy épp egy eldugott gátörházba jönnék majd ilyen nagy szeretettel.

(Fotók: Btró Ferenc)

– olt –

A szegedi evezés története

Sajnos, ettől az évtől kezdve nem az évek óta megszokott helyről, az új-szegedi mederörteleptől, hanem a régi tápéi télikikötőben „elfekvőbe” rakott kataránról indulnak a mindennapos, önkéntes vízi robotra. A víztelep már nem az evezősöké és sajnos nem is a vízgyűeseké. Bizony nincs más tenni, egyszerűen el kell hinni, hogy egy újabb nagy értékkel lett szegényebb az Ativizig és ezáltal a város evezős társadalma.

A városnak ezen a csodálatos helyén lévő víztelep a SZEVIÉP Kft. tulajdona lett.

Az evezősök „kiszorulásával” a város olyan helyzetbe került, amelyben „modern korban” soha nem volt. A Tisza a város főutcája. Szinte hihetetlen, hogy a Tisza belvárosi szakaszán nincs egyetlen evezősház sem, ebből adódóan evezőshajót is csak elvétve látni. (Ne tévesszük össze őket a kajakosokkal! Mint már egyszer valakinek „elmagyarítottam”, a kajakos a vizet a háta mögé lapátolja, az evezős viszont úgy evez, hogy „háttal megy előre”. Mostantól az is különbség, hogy a kajakosok láthatók a város vizén, az evezősök viszont nem!...)

Mert hogy sajnos bizony úgy van: hogy a Tisza városi szakaszáról eltűntek az evezősök. Akit még soha nem sodort semerre a Tisza, aki azt hiszi, lehet Szeged környékén a Tiszán hosszan lefelé haladva is kezdeni az edzéseket, az talán meg sem érti, miért nem látja a belvárosi szakaszon azokat az evezősöket, akik Tápén szálltak vízre. Én nem is árurom el nekik!

A város eddig is szegényes vízi élete mára még sivatárabb lett. Csak az szégyellje magát érte, aki tehetett volna (tehetné!) valamit is azért, hogy másképp legyen!

Mert valaha másképp volt! A szegedi evezés régebbi, mint a többi hasonló adottságú magyar város evezős múltja. A Magyar Evezős

Szövetség 1893-as megalakulását jó pár évvel megelőzve itt már ígéretes evezős klubélet volt.

A kezdetekről Pap Kornélia „Vizek szabadja lettem” című könyvéből idézek (talán nem haragszik meg érte, hiszen szebben, tömörebben, azt hiszem, senki nem tudna ezekről az évekről beszélni):

„Már 1870-ben Szegedi Csolnakázó Egylet néven evezősegyesület alakult, és ezzel megkezdődött a szegedi evezés története. Ez szorosán összefonódik a város történetével, és mint ahogy város, úgy ez a sportág is állandó küzdelmet vívott a Tiszával. A Szegedet földig leromboló 1879-es nagy árvíz mentési munkálataiból a csolnakázó egylet ifjai is kivették a részüket ormótlan, ladikyszerű versenyhajóikkal. A sportág együtt fejlődött a gyorsan újjáépülő várossal. Előbb, mint az országos szövetség, alakult meg itt 1889-ben a Tiszai Regatta Szövetség; szegedi evezős, Meák Gyula lett az első magyar egypárevezős országos vidék-bajnok, és Szeged büszkélkedhet azzal is, hogy színhelye volt az első „hölgyverseny”-nek, amelyet négyesben rendeztek a Tiszai Regatta Szövetség 1892. július 12-i versenyének keretében!

A szegedi evezés történetét a sikerek és a kudarok mind a mai napig éppen olyan szeszélyesen alakították, mint amilyen szeszélyes és kiszámíthatatlan folyó maradt a Tisza. A folyó – amely hátára vette az egyre szebb, egyre karcsúbb versenyhajókat – úgy játszott az evezősökkel, ahogy kedve tartotta. 1925-ben például a jeges árban elsüllyedt a Szegedi Csolnakázó Egylet úszóháza. Egy pesti egyesülettől vett régi úszóházat a Dunán vontattak le, de mielőtt az elérte volna a Tiszát, annak magas vízállása miatt elakadt a titeli hídnál. Később, 1928-ban ez a csónakház is a Boszorkány-sziget

A hosszú tél után végre itt a jó idő (talán már a nyár is), szinte egyik napról a másikra megtelik a Tisza és partja a vízek szerelmeseivel.

Szeged egyetlen evezős klubja, a Vízügyi Sportegyesület evezősei már kora tavasszal vízre szálltak, hogy nap mint nap nekifeszülve a lapátoknak, minél jobban felkészüljenek az idei évad hazai és külföldi kihívásaira, az evezős versenyekre.

melletti télikikötőben süllyedt el. Szinte jelképes, hogy a szegedi evezőssport 100 éves jubileumára rendezett és gondosan előkészített nemzetközi regattát is elmosta a Tisza, a kitűzött napon még a csónaktartó állványokat is víz borította.

Hullámsírbá hanyatlott, elégett a második világháborúban valamennyi szegedi úszóház, szinte valamennyi versenyhajó, minden felszerelés. A harc a szegedi evezés újjáélesztéséért, túlzás nélkül, hősiesnek mondható. Aki ismeri ezt a harcot, azt, hogy miképpen kerestek ott-hont a szegedi evezősök a háborúból ittmaradt német uszályon, majd egy vasvázásátorban, romos, lebontásra ítélt szivattyúházban, végül egy iskola használaton kívüli ebédlőjében, csak az tudja megérteni mai boldogságukat. Ennyi hányódatás után tulajdonképpen csak 1978-ban értek biztos révbé. Ekkor a Szegedi Vízügyi S.E. kebelén belül kezdték hosszú idő után először önálló életet. Az újszegedi víztelepre költöztek, ahol a csinos parti klubház előtt a Tiszán minden igényt kielégítő úszó hajótároló is épült, szépen gyarapodik a hajóállomány és a versenyzők létszáma.

Itt egy pillanatra félbeszakítom Pap Kornéliát, mert el kell mondanom, hogy az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság – és elsősorban akkori igazgatója, dr. Simády Béla – jóvoltából 1981-ben egy új, nagyszerű evezős létesítmény épült, a Matyéri víztározón elkészült a szegedi evezőspálya. Az avató versenyre érkező evező-

sők és érdeklődők álmélkodva látták a csodát, Európa egyik legjobb evezőspályáját. És itt megint Pap Kornéliát kell idéznem, mert a látványt olyan szemléletesen írja le, amit én nem tudok felülmúlni:

„A csillogó víztükör közepén mesterséges sziget, annak egyik oldalán nyilgegyenes vízszakasz, amelyet gyöngysorként színes bójasorok osztanak pályákra. A mesterséges tónak azon a végén, ahonnan a szép látványban gyönyörködtem, hosszú kikötőtutajok nyúlnak a vízbe.

Hol láttam hasonlót? Moszkvában, ahol 1973-ban avatták a világ akkor legkorszerűbb, azóta is sok új evezőspályának mintául szolgáló vízisportbázisát, amely színhelye volt 1980-ban az olimpiai kajak-kenu és evezősversenyeknek is. Igen, itt, Szegedtől négy kilométerre megtalálható a moszkvai versenypálya mása!

Valami kézzelfogható, valóságos dologért kutattam át szememmel a síkságot, mert attól tartottam, a hőség játszik velem csúnya tréfát és délibábot látok. Két ember közeledett. Paroláztunk, szót váltottunk.

Elmondták, hogy a pálya ricsujját füvezték, de nehezen kel a fű, most próbálják öntözéssel serkenteni, mert vésszen közeleg a pályaavató és szeretnék, ha akkor már zöld part várná a látogatókat, a versenyzőket.

Nem délibáb, valóság volt a pálya, a tervezett időben, emlékezetes szép verseny keretében megtörtént az avatás is.

Az avató verseny eredmé-

nyi nem olyan fontosak, mint az, hogy ezután minden évben egyre rangosabb versenyek következtek.

1982-ben IBV, 1989-ben evezős ifjúsági világbajnokság, közben évente Szegedi Regatta néven nemzetközi evezősverseny és napjainkig töretlen folyamatossággal évek óta az országos ifjúsági és felnőtt evezősbajnokság.

A pályát a világ legjobb evezősei, kajak-kenusai, sporthorgászai és motorcsónakosai is megismerték, elismerték és megszerették. A szegedi evezés 1978-tól fel-felé ívelő csillaga – minden igazán szegedi öröme – töretlenül haladt látványos útján. A város evezős sportját a Szegedi Vízügyi Sportegyesület irányította (és irányítja ma is). Első elnöke Wolf Mihály volt, őt 1982-től 1991-ig e sorok írója követte, utána öt évig Tripolszky Imre töltötte be ezt a posztot, a mai elnök pedig Kurucz Gyula. Az evezős szakosztály elnöke kezdettől fogva dr. Simády Béla, az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság akkori igazgatója volt, akinek neve a szegedi evezés újkori (eddig 18 éves) történetébe csak arany betűkkel írható be, mert a nagyszerű állóvízi pálya, a tökéletes felkészülést lehetővé tevő víztelep, a felújított hajópark, az edzés és verseny hazai szinten mérve igen jó feltételei, az eddig elért ötvennél is több magyar bajnoki cím (plusz nagyjából ugyanannyi ezüst és bronzérmes országos bajnoki helyezések), a nemzetközi versenyek sikerei és Szeged város mai evezős sportja elsősorban még ma is neki köszönhető. Sajnos, 1993. május 19-től nincs többé közöttünk. Halála az egész magyar evezős sport nagy vesztesége. (A szegedié különösen az!)

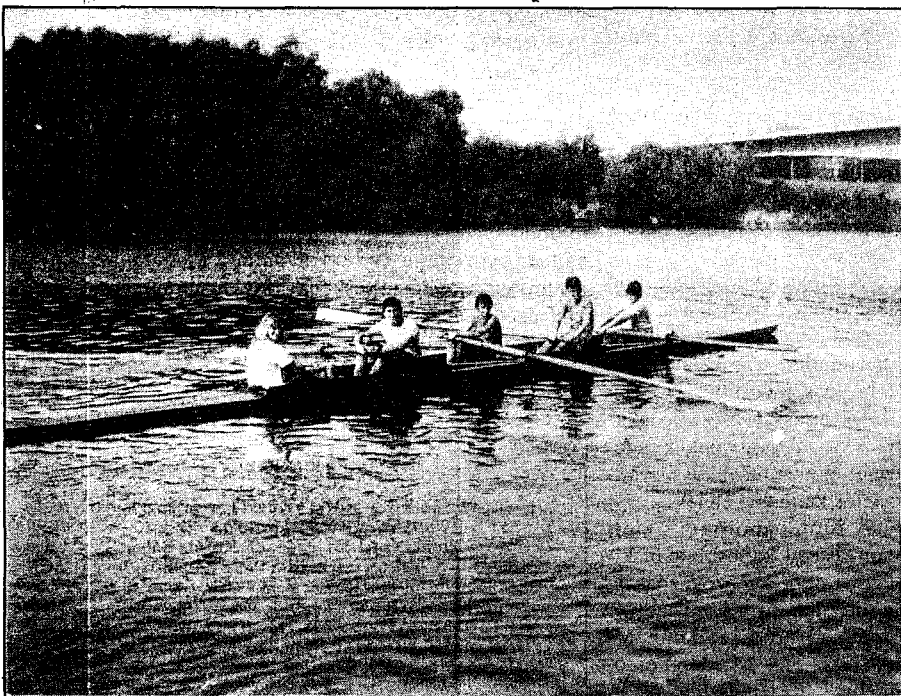
Simády Bélán kívül még két olyan ember van, aki igazán sokat tett a szegedi evezős sport minden hozzáértő és szimpatizáns által elismert akkori (és még mindig ebből

táplálkozó) eredményeiért. Az egyik Soós Pišta bácsi, aki a hajdani Szegedi Csolnakázó Egylet tagjaként hosszú ideig igen sikeres evezős versenyző is volt, de ennél sokkal nagyobb érdeme az, hogy Lengyel Sándorral együtt a háború után ő élesztette fel Szegeden a vízi életet, az evezős sportot.

Pista bácsi életének szinte minden percét a vizen töltötte, fáradszóról nevelve, oktatta az evezős palántákat. Nagy álma volt az önálló víztelep, az úszó hajótároló és az állóvízi evezőspálya. Ez utóbbi avatásakor a legboldogabb embernek vallotta magát. Sajnos, az itt rendezett legnagyobb versenyt, az evezős ifjúsági világbajnokságot már nem élhette meg, 1987-ben egy reggel nem ébredt fel. Fájó hiányát ma is érezzük. A másik főszereplő Sebesvári Mihály, aki kezdettől fogva a szakosztály vezetőedzője, az eredmények közvetlen Kovácsolója, az evezés elkötelezett szerelmese. Nagy szerencséje a szakosztálynak, hogy magáénak tudhatja. A keze alól magyar bajnokok sora került ki és nálunk nevelkedett, itt lett evezős a mai evezős élet két nagy tehetsége, nagy nemzetközi versenyek magyar sztárja, az atlantai olimpiára készülő magyar válogatott két erőserő, az evezős sport mindennél jobb reklámja.

Bízunk benne, hogy Sebesvári Mihály (és két edzőtársa, Remes Sándor és Sobják Ferenc) még sok tehetséges fiút-lányt talál, akiből a mai – reméljük, hogy csak átmenetileg nehezebb – körülmények között is sikeres, a szegedi evezés hírnevét öregbítő evezőst nevelhet. Jó lenne, ha a város érdekében végzett munkájukat észrevennék és segítenék azok, akiknek módjukban áll!

Benke György
a Szegedi Vízügyi SE.
elnökségi tagja

Hidrometeorológiai helyzetjelentés

Márciusban rendkívül hideg, száraz, napfényben szegény volt az időjárás. A 7-11 napon jelentkező csapadék havi összege az igazgatóság északnyugati részén lett a legkevesebb, innen délkelet felé haladva egyre több hullott, de a sokéves átlagot sehol sem érte el. A hónap első felében még 7-9 napon meglévő, a nappali órákban lassan elolvadó hó utolsó foltjai március 14-16-án tűntek el területünkről.

Időszak	Ativizig területi csapadék (mm)						
	maximum		minimum		átlag		
	helye	helye	sokévi átl. viszonyított csapad. (%)	eltérés (mm)			
tárgyhavi	26	Mezőhegyes	4	Kecskemét	17	49	-18
nov. 1-től	-	-	-	-	235	126	+48

A kevés csapadék ellenére gyakran borult volt az ég, csökkentve a havi napfénytartamot. Az ilyenkor várható koratavaszi időjárás nem alakult ki, a hónap folyamán végig átlag alatti hőmérsékletek voltak.

Állomás	Tárgyhavi napfénytartalom (óra)			Tárgyhavi léghőmérséklet (°C)					
	sokévi havi átl. viszonyított		maximum	minimum		átlag			
	%	eltérés	dátum	dátum	eltérés a sokévi havi átl.-tól				
Szeged	107	75	-36	14	24.	-11	5.	2,4	-3,6

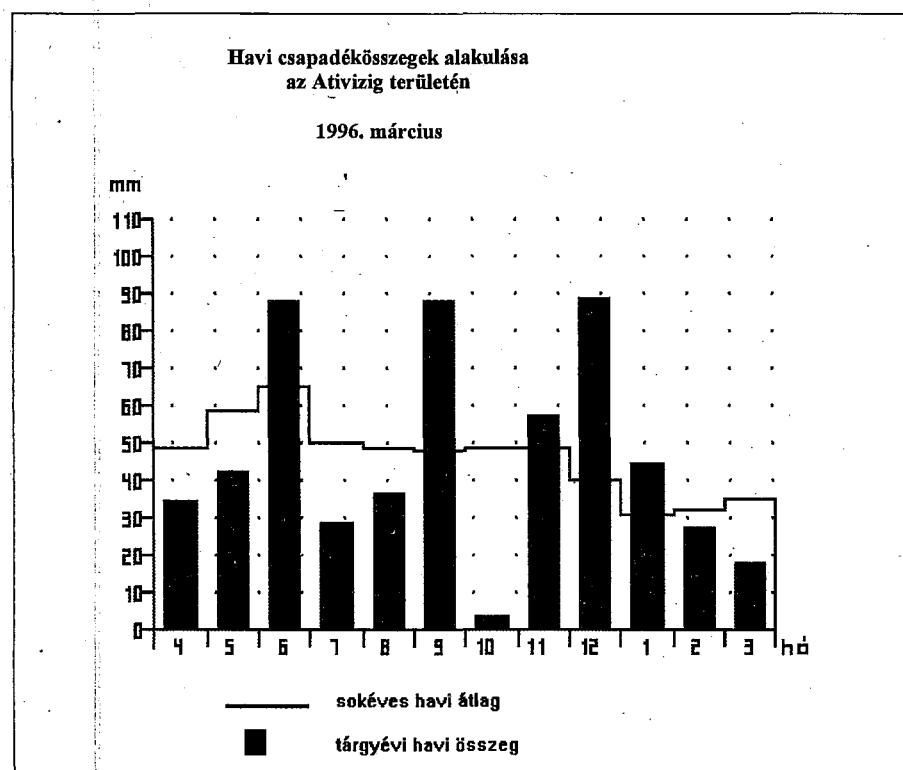
A hónap közepén erősödő nappali felmelegedés hatására kisebb árhullámok indultak el a Tiszán és mellékfolyóin. A kezelésünkben lévő szakaszokon kialakuló mederteltségek elmaradtak a sokéves középértékektől. A jég lényegében már február végén eltűnt, március elején csak elvétve jelentettek kisebb partmenti jegesedést.

Vízmerce	Tárgyhavi felszíni vízállás (cm)						
	maximum		minimum		közép		
	dátum	dátum	dátum	dátum	mederteltség (%)	eltérés	
Körös, Szarvas	477	22.	40	10.	212	32	-141
Maros, Makó	129	21.	-25	14.	24	17	-82
Tisza, Szeged	377	23.	101	13.	197	37	-126

A talajnedvesség az előző időszakhoz képest alig változott. Számottevő csökkenés csak a felső 20 cm-es rétegben jelentkezett, így itt 60 % körüli lett a víztartalom. Mélyebben a talaj teljesen telített maradt. A talajvíztükör emelkedése fokozódott márciusban, általában 10-40 cm-es volt a növekedés. A kisebb változások a Duna-Tisza közén jelentkeztek. Egy-két helyen még mindig csökkenő volt a vízszint. (Készítette: a vízrajzi csoport)

Talajvízkút	Tárgyhavi közepes talajvízállás (cm)			
	száma	helye	terep alatt	változás az elmúlt hónapoz viszonyítva
453	Vásárhely	365	+20	-48
473	Mezőhegyes	571	+6	-165
829	Kecskemét	n.a.	n.a.	n.a.

Havi csapadékösszegek alakulása az Ativizig területén 1996. március

Tabletták a szúnyogos vizekben

A nemrégiben Gábor Dénes-díjjal kitüntetett környezetvédelmi államtitkár, dr. Nemcsók János volt a vendége április derekán a Mérnöki Kamara Csongrád megyei csoportjának a szegedi műszaki könyvtárban. Korunk új tudományágai az ismerkedvén, az informatika és a logisztika után a biotechnológia néhány aktuális kérdésével szembesülhettek a találkozó résztvevői.

A biotechnológia Magyarország gazdasági távlatainak kibővülését jelenti – így összegezhetők a hallottakat a kamara érdeklődő tagjai, akik előtt persze nem kellett különösebben bemutatkozni a vendégnek, hiszen Nemcsók János Szegeden otthon van. Mint ő maga elmondta, büszke a szegediségére, s arra, hogy a Bay Zoltán Intézetben, a JATE és a SZOTE biotechnológiai tanszékein, a biológiai intézetben, a gabonakutatásban folyó munkák jelentős sikereket hoztak.

A sört régen is erjesztették

A biotechnológia a biológusok és a mérnökök együttgondolkodása – fejtette ki az előadó –, gyökerei igen régre vezethetők vissza. Hiszen a tej vagy a sör erjedése és termékei is biológiai és technológiai folyamatok eredményei.

A korábbi gyakorlati alkalmazás persze nem jelentette azt, hogy az elméleti alapokkal is tisztában lettek a kutatók.

A biotechnológia tudományának összetettségére utalva, a mezőgazdaság és az orvostudomány eddig elért eredményeire hívta fel a figyelmet Nemcsók János. (Példaként említette a génsebészetet, s annak növénytermesztési hasznát, vagy a méhen kívüli megtermékenyítést.) Szerinte a kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nemzetközi viszonylatban is segítheti Magyarország gazdasági fellendülését.

A biotechnológiában rejlő lehetőségek kiaknázásához a kormánynak is meg kell adnia minden támogatást – jelezte ki a jövő útját az előadó, kiegészítve e „programot” azzal, hogy ehhez fedezetet biztosíthatnak a privatizációs kamatbevételek.

A biotechnológia üzleti vonzásával kapcsolatban kiugrási pont a mezőgazdaság, a turizmus és a környezetvédelem. Ami a szellemi termékeket illet, az eddigi eredmények ezt támasztják alá.

A mezőgazdaságon belül főleg a feldolgozóiparban és a nemesítésben rejlő lehetőségeket említette – így például a biogabona- és gyümölcs-termelést.

Magyarországnak a sajátosságainak megfelelő, szárazságtűrő gabonafajták nemesítését kell szorgalmaznia (hiszen a napsütéses napok száma magas és a talaj nem szennyezett), a lisztérzékenységhez megfelelő biogabona földolgozást, a laktómentes tej előállítását kell pártolnia, amit kisebb, korszerű üzemek vállalhatnak föl.

Sertészsír az infarktus ellen?

Ugyancsak példaként szerepelt az előadásban, hogy az állattenyésztésben a korábban létrehozott génbankok jelentősége megnőtt, igen nagy a külföldi érdeklődés, a mangoljica sertés – melynek tenyésztése Magyarországon általános volt – zsírja a tengeri haléval egyenértékű, s ennek tudható be, hogy korábban nem volt jellemző Magyarországon az infarktus.

A Balaton környékén a szürkemarha-tenyésztés iránt megnőtt a külföldi kereslet, a jelenleg 400 darabos állomány többszöröse is eladható lenne.

A biológusok és a mérnökök együttműködése a méhen kívül fogant állat más állatokkal való világrahozatalának módszertani kidolgozását tette lehetővé, ez pedig a gyorsabb szaporulat eredményeiben gyümölcsözőtt.

A peccsenyecsikó és a gímszarvas iránt is nagy a külföldi kereslet, s ezek az állatok a kisebb magyar farmergazdaságokban is sikeresen tenyészthetők – fejtette ki az államtitkár.

A környezetvédelemmel kapcsolatban a talaj, a levegő, a víz minőségének védelmét hozta szóba. Utalt a Themze sikeres megtisztítására, s a korszerű technológia eredményének számítót, hőmezővászárhelyi szennyvíztisztítóra. (Ott a mikroorganizmusok hatására termelődő biogáz felhasználásának nyeresége fedezi a szennyvíztisztító teljes önköltségét.)

A kommunális szennyvizek mikroorganizmusok általi tározós tisztításánál és az

olajszennyezés tisztításánál is értek el biztató eredményeket a hazai kutatók, a polimerizációs láncreakciók kísérletek pedig az orvosi diagnosztika területén eredményezhették azt, hogy mintegy ötven betegség kimutatása vált lehetségessé.

A szúnyog-vegyszer utátljak a halak...

A szúnyoginvázió igen kellemetlen jelenség, s káros hatása lehet a turizmusban. Sajnos, a vegyszeres szúnyogirtás meg a halakra hat károsan, ezért a biológiai módszerek felé fordulnak a védekezésre hivatottak.

A szúnyogos vizeket megfelelő mennyiségű tablettával adagolják be – s jelentős sikereket értek el a csípő szúnyogok lárváinak életképtelenné tételével. Ráadásul jelentős energiát takarítanak meg a repülőgépes szúnyogirtás kiváltásával, mivel a tablettákat a természetjárók is kihelyezhetik a szakemberek útmutatói alapján...

Csoda-e hát, ha a biotechnológiában rejlő lehetőségeket a szakemberek hasonlóan tartják a mikroelektronika robbanásszerű fejlődéséhez? – tette fel a költői kérdést az előadó.

Végezetül arra kérte a hallgatóságot: a mérnökök, biológusok, kutatók, oktatók ötleteiket juttassák el a mérnökkamara megyei csoportjához, egy-egy oldalas rövid témaleírásban, biotechnológiai és környezeti hatásvizsgálattal, a tervezés és megvalósítás költségigényével – mert azokat megismerve, a lehetőségei szerinti támogatást ígérheti. (A postacím: Mérnökkamara Csongrád megyei csoportja, 6722, Szeged, Kálvária sugárút 14.)

Felhívta a résztvevők figyelmét Nemcsók János a környezetvédelmi alap pályázatára is, hiszen 1996-ra mintegy 15 milliárd forintos pénzügyi keret áll az alap rendelkezésére.

Megdicsérve a műszaki könyvtár létrehozásának gondolatát, a professzor biztatta a kamarai vezetőséget, hogy pályázzon a könyvtár és információs központ továbbfejlesztéséért.

CS. K.

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság,
elnöke és felelős kiadó: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin
Szerkesztő: Benke György
Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pt.: 390, Stefánia 4.
T.: 62/312-933 – Fx.: 323-774 – Tx.: 82-239
Nyomás: „NORMA” Nyomdász Kft., 6800
Hódmezővásárhely, Rárósi út 10., T.: 62/341-249

